

Dosarul nr. 3ra-500/19

Prima instanță: Jud. Chișinău, sediul Centru (jud. V. Sanduța)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu)

Î N C H E I E R E

8 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Ion Vasilache împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 18 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 14 august 2017, Ion Vasilache a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, a activat în organele procuraturii din data de 1 august 1972 până la 29 aprilie 1998 în diferite funcții de procuror. Începând cu 30 aprilie 1998, a deținut funcția de șef adjunct al secției supraveghere generală a Procuraturii Generale, iar la atingerea vârstei de 50 ani, i s-a stabilit pensia pentru vechime în muncă, în mărime de 80% din salariul mediu lunar potrivit funcției deținute, pe care o primea regulat, cu respectarea obligatorie a principiului recalculării pensiei, la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu și a durat până în luna iunie a anului 2011. Quantumul pensiei a fost calculat și ulterior recalculat în mărime de 80% din salariul mediu lunar potrivit funcției deținute, cu recalcularea acesteia la fiecare majorare a salariului mediu lunar a procurorului în funcție.

A menționat că, ulterior Casa Națională de Asigurări Sociale a transmis dosarul de pensionar în gestiunea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana care, din motive neîntemeiate, începând cu 1 iulie 2011 l-a lipsit de dreptul dobândit licit în anul 1998 la recalcularea pensiei, astfel stabilindu-i mărimea pensiei cu aplicarea mecanismului general de indexare a acesteia la 1 aprilie a fiecărui an și cu achitarea doar a 50 % din mărimea stabilită de Parlament.

Ion Vasilache a explicat că, la data de 20 iunie 2017 s-a adresat cu o cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale întru restabilirea dreptului de a beneficia de principiul recalculării pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție cu 35%. Totodată, a solicitat achitarea diferenței pensiei începând cu 5 aprilie 2013. Drept urmare, la 20 iulie 2017 Casa Națională de Asigurări Sociale a expediat în adresa reclamantului Decizia nr. 1119/17, prin care a refuzat în admiterea cerințelor, argumentând că la momentul actual, dreptul la pensie al procurorului nu poate fi recalculat din motivul că în art. 46 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, nu este prevăzută recalcularea pensiilor pentru vechime în muncă procurorilor în legătură cu majorarea salariului procurorilor în exercițiu, respectiv temei legitim de a recalcula cuantumul pensiei de care beneficiază Ion Vasilache, nu este.

Reclamantul a afirmat că, la examinarea cerințelor prealabile pârâtul nu a determinat corect raportul juridic în cauză, iar circumstanțele importante pentru soluționarea litigiului nu au fost luate în considerare.

Totodată, a mai invocat prevederile Legii nr. 902 din 29 ianuarie 1992 „Cu privire la Procuratură”, Legii nr. 118 din 14 martie 2003 „Cu privire la Procuratură” (ajustată la Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 „Cu privire la statutul judecătorului”), Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 „Cu privire la procuratură”, conform căroră în calitate de procuror în demisie, deține dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecător. De aceleași stipulări prevăzute în Legea nr. 118 din 14 martie 2003 „Cu privire la Procuratură” și Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 „Cu privire la procuratură”, s-au bucurat și procurorii, fapt de care a beneficiat până la sfârșitul anului 2012.

În urma concretizării cerințelor reclamantul Ion Vasilache a solicitat recunoașterea ilegalității deciziei nr. 1119/17 din 20 iulie 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, repunerea în dreptul lezat la recalcularea pensiei pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului în funcție din cadrul Procuraturii Generale, cu recalcularea acesteia, ținându – se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie. Recalcularea de efectuat începând cu 5 aprilie 2013, conform Legii nr. 37 din 7 martie 2013, prin care a avut loc majorarea salariilor procurorilor cu 35 %, și începând cu 1 august 2016, potrivit Legii nr. 152 din 1 august 2016, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i recalcula și de a-i achita pensia pentru vechimea în muncă mai mare de 16 ani.

Prin hotărârea din 18 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de către Ion Vasilache a fost admisă. S-a recunoscut ca fiind neîntemeiat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. V-1119/17 din 20 iulie 2017. S-a repus Ion Vasilache în dreptul lezat la recalcularea pensiei pentru vechime în muncă, în dependență de majorarea generală a salariului procurorului în exercițiu. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să achite lui Ion Vasilache pensia pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului în exercițiul funcției din cadrul Procuraturii Generale, cu recalcularea acesteia, ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie, începând cu data de 5 aprilie 2013, după creșterea salariului cu 35 % și începând cu 1 august 2016, după creșterea salariului conform art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016 (în vigoare de la 1 august 2016), pe toată perioada de pensionare, reieșind din funcția deținută.

Prin decizia din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 18 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare au reținut că, răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. V-1119/17 din 20 iulie 2017 este ilegal și lezează un drept al reclamantului prevăzut de lege.

Instanțele de judecată au accentuat că, dreptul lui Ion Vasilache cu aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu este menținut de instanța de jurisdicție constituțională, iar dreptul subiectiv constituit în baza unei legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare.

La 18 februarie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia contestată din considerentele ce urmează. La emiterea deciziei instanța de apel nu a constatat și nu a elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, a aplicat eronat normele de drept material și procedural.

A adăugat că instanța de apel la examinarea cauzei nu a ținut cont de prevederile art. 33 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii (cu modificările și completările din 1 ianuarie 2017), care stabilește expres cazurile în care apare dreptul la reexaminarea pensiei.

Mai mult, nici instanța de fond nu a aplicat dispozițiile art. 73 alin. (3) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, care prevede că actul normativ produce efecte juridice doar cât este în vigoare, și de regulă nu poate fi retroactiv sau ultraactiv.

În drept, Casa Națională de Asigurări Sociale și-a întemeiat recursul în temeiul prevederilor art. 429-431, 432 alin. (2) lit. c), 434, 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă.

A solicitat admiterea cererii de recurs, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea lui Ion Vasilache să fie respinsă ca fiind nefondată.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.

Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Prin urmare, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

Conform art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 11 decembrie 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la dosar lipsesc.

Astfel, recursul declarat la data de 18 februarie 2019, este în termen.

La 21 martie 2019, în adresa intimatului a fost expediată copia recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Prin referința depusă la data de 3 aprilie 2019, Ion Vasilache a solicitat respingerea recursului declarat cu menținerea deciziei instanței de apel.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumente privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa a constatat că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu